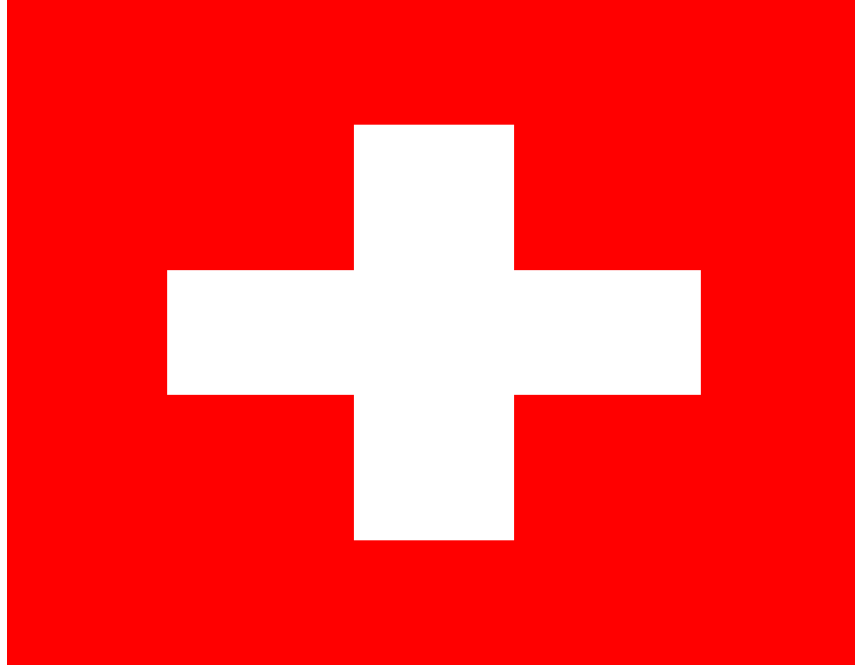

ANKARA SANAYİ ODASI

**İSVİÇRE
ÜLKE NOTU**

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

ŞUBAT 2023

İÇİNDEKİLER

1- Ülke Künyesi

2- İsviçre'nin Genel Ekonomik Durumu

- Tablo 1- İsviçre'nin Temel Ekonomik Göstergeleri

3- İsviçre'nin Dış Ticareti

- Tablo 1- İsviçre'nin Dış Ticareti Göstergeleri
- Tablo 2- İsviçrenin İhracatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 3- İsviçre'nin İthalatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 4- İsviçre'nin Ülkelere Göre İhracatı
- Tablo 5- İsviçre'nin Ülkere Göre İthalatı

4- Türkiye ile İsviçre Arasındaki Ticari İlişkiler

- Tablo 1- Türkiye'nin İsviçre ile Ticareti
- Tablo 2- Türkiye'nin İsviçre'ye İhracatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 3- Türkiye'nin İsviçre'den İthalatında Başlıca Ürün Grupları

5- İsviçre'nin Doğrudan Yabancı Yatırımları

- Tablo 1- Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	İsviçre Konfederasyonu
Devlet Başkanı	Ignazio Cassis
Başkenti	Bern
Resmî dil	Almanca (%63), Fransızca (%23), İtalyanca (%8), Romansça (%0,5), Diğer (%5,5).
Yönetim biçimi	Federal Cumhuriyet
Yüzölçümü	41.285 km ²
Nüfus	8,7 Milyon
Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla - GSYİH	807,42 Milyar \$ (2022)
Kişi Başına Düşen GSYİH	92 434 \$ (2017, IMF, Tahmini)
Büyüme Oranı	% 2,2 (2022)
Para birimi	İsviçre Frangı
Zaman dilimi	UTC +1
Coğrafi Konum	<p>İsviçre orta batı Avrupa'da yer alan 41.285 km² yüzölçümüne sahip, denize kıyısı olmayan bir ülkedir. 30.741 km²'si verimli (12.700 km² orman, 15.300 km² ekilebilir alan vd.), 2.457 km² oturmaya elverişli bölgeler) ve 10.828 km² 'si verimsiz topraklardan oluşmaktadır.</p> <p>Avrupa'daki en çok dağlık alana sahip olan ülkenin güney ve güney doğusunda Alp Dağları bulunmakta, Alplerin kuzeyinde İsviçre Platosu uzanmaktadır. Söz konusu plato ülkenin yüzölçümünün %30'unu oluşturmaktadır. Nispeten daha küçük boyuttaki Jura Dağları platonun kuzey batısında yer almaktadır. Jura dağları İsviçre-Fransa sınırının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.</p> <p>Ülkenin deniz seviyesinden yüksekliği 193 metre ile 4.634 metre arasında değişmekte ve bu nedenle bölgeler arasında iklim koşulları farklılık göstermektedir. Bitki örtüsü de buna göre çeşitlilik göstermektedir. Ülkede zeytinlikler, bağlar, meşe, kayın, çam ve köknar ağaçları görülürken diğer tarafta, yüksek dağlardaki meralar ve uzun süre karla kaplı dağlık bölgeler bulunmaktadır.</p> <p>Hava durumu genelde ılıman olmakla birlikte irtifaya göre değişim göstermektedir. Kışlar soğuk, bulutlu, yağmurlu/karlı olurken yaz ayları ılıman geçmekte, zaman zaman sağanak yağış görülmekte hava nemli ve bulutlu olabilmektedir.</p> <p>Avrupa'nın hidrografik merkezinde yer alan İsviçre, birçok nehrin kaynağıdır. Bunların en önemlileri, Akdeniz'e akan Rhone ve Kuzey Denizi'ne dökülen Ren (La Rhin) nehridir.</p> <p>Ülkenin kuzeyi ile güneyi arasındaki mesafe 220 km, doğusu ile</p>

	<p>batısı arasındaki mesafe 350 km'dir.</p> <p>Ülkenin; Almanya (346 km), Fransa (572 km), İtalya (734 km), Avusturya (165 km) ve Lihtenştayn (41km) ile sınırları bulunmaktadır. Başlıca şehirleri, başkent Bern, Zürih, Basel, Cenevre ve Lozan'dır.</p>
Siyasi ve İdari Yapı	<p>İsviçre Federal düzeyde 200 üyeli Ulusal Meclis, 46 üyeli Kantonlar Meclisi ve 7 üyeli Federal Konsey tarafından yönetilmektedir.</p> <p>Ülke, 6 adedi yarım kanton (Kantonlar Meclisine 2 yerine 1 temsilci gönderme hakkı) olmak üzere toplamda 26 kantondan oluşmaktadır. Kantonlar; Aargau, Appenzell Innerrhoden, Appenzell Ausserrhoden, Bern, Basel-Landschaft, Basel Stadt, Fribourg, Geneva, Glarus, Graubünden, Jura, Lucerne, Neuchâtel, Nidwalden, Obwalden, St. Gallen, Schaffhausen, Solothurn, Schwyz, Thurgau, Ticino, Uri, Vaud, Valais, Zug, Zürih'tir.</p>
Nüfus ve İşgücü Yapısı	<p>İsviçre Federal İstatistik Ofisi verilerine göre ülke nüfusu 2021 yılında 8,74 milyon kişi ile dünyada 96. sırada yer alan İsviçre nüfusunun 2027 yılında da bu nüfusun 9 milyona ulaşacağı öngörülmektedir.</p> <p>İsviçre İstatistik Bürosu verilerine göre nüfusun %19,4 ünü 0-19 yaş grubu, %26,1 ünü 20-39 yaş grubu, %34,9unu 40-64 yaş grubu, %19'unu 65yaş ve üstü yaş grubu oluşturmaktadır. Beklenen yaşam süresi erkeklerde 81,7, kadınlarda 85,7'tir.</p> <p>Ülke mevzuatı uyarınca, ülkede en az 12 aylık oturma iznine sahip yabancılar ile ülkede ikamet eden İsviçreli nüfus verisine dâhil edilen unsurlardır. 2021 verilerine göre nüfusun %50,4ünü kadınlar, %49,6sını erkekler oluşturmaktadır.</p> <p>Tek kişilik hane sayısı toplam hane sayısını üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır.</p> <p>İnsani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında İsviçre 1. sıradadır. (İsviçre 1., Türkiye 48.) (UN-2021)</p> <p>2021 Birleşmiş Milletler 2020 verilerine göre nüfusun %73,9'u şehirlerde yaşamaktadır. 2015- 2020 döneminde tahmini şehirleşme hızı %0,88'dir.</p> <p>Ülkede çalışan nüfus 5,09 milyon olup bu nüfusun 3,5 milyonu İsviçreli 1, 64 milyonu yabancıdır. Çalışan yabancı nüfusun %19,9'u günlük olarak İsviçre'ye çalışmaya gelip ikametleri komşu ülkelerde olan kişilerdir. Haftalık çalışma süresi ortalama 38,2 saattir. 2020 verilerine göre ekonomik aktif nüfusun 54,8'i işsizdir.</p> <p>Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2022 yılında</p>

	<p>%2 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 98. sırayı alacağı tahmin edilmektedir.</p> <p>Yarı zamanlı çalışanların sayısı hem kadınlar (%7,4) hem de erkekler (%10,9) için artmıştır. 2020 yılı 4 çeyreğinde kadın çalışan kadınlar arasında yarı zamanlı çalışanların payı %59,2 olmuştur. Söz konusu oran erkek çalışanlar için %18,2 dir.</p>
Doğal Kaynaklar ve Çevre	<p>İsviçre'nin doğal kaynakları arasında mineraller, su ve toprak bulunmaktadır. İsviçre'de buzullarından gelen su, hidroelektrik santrallerinde enerji elde etmek için kullanılmaktadır. Ülke elektriğinin yaklaşık yüzde 59'u sudan üretilmektedir. Elektrik üretmek için suyun kullanılması sonucunda, ülkenin ithal enerji kaynaklarına bağımlılığını azaltmıştır.</p> <p>İsviçre topraklarında tarım arazisinin payı %23,9, Alplerdeki otlakların payı %13, ormanlık alanların payı %30,8, şehirlerin ve diğer oturma alanlarının payı %6,8dir. Herhangi bir üretimin yapılmadığı alanların (nehirler, göller, çalılık, buzul) payı %25,5dir. İsviçre'deki diğer bir doğal kaynak minerallerdir. Az miktarda demir ve manganez yatakları bulunmaktadır. Ülkede ticari kullanıma elverişli diğer rezervler arasında kireç, kil, tuz, kum, mermer ve çakıl bulunmaktadır. İsviçre'nin enerji ihtiyacını ağırlıklı olarak ithal, yenilenemeyen kaynaklarından sağlamaktadır. Hidroelektrik enerji ve yakacak odun dışında ülkede çok az yerli enerji bulunmaktadır. Petrol ürünleri, doğal gaz ve nükleer yakıt ithal edilmektedir.</p> <p>İsviçre'de petrol ve diğer mineral yakıtlar ana enerji kaynaklarıdır (%50,6), bunu elektrik (%25), doğal gaz (%13,5) ve kereste (%4) izlemektedir. İsviçre'deki ana enerji kaynakları, doğal gaz, nükleer enerji ve hidroelektriktir.</p> <p>Ülkenin arazi ve toprakları halkının temel gıda ihtiyaçların sağlanmasına ve turizmden gelir elde edilmesine yardımcı olan bir başka doğal kaynaktır. Başta, Alp dağları olmak üzere ülkenin tabii güzellikleri turizm sektörü açısından önemli bir gelir kaynağıdır.</p> <p>2012-2018 döneminde kişi başına düşen yenilenebilir ülke içi temiz su kaynakları azalmakta olan ülkeler arasında İsviçre, %6 artış ile 68. sırada olup 2018 yılında sahip olduğu kişi başına düşen temiz su miktarı 4 745m³tür.</p> <p>2020 yılı verilerine göre ülkenin GSYİH'si içinde tarım sektörünün payı %1, sanayinin payı %25 ve hizmetler sektörünün payı %74'dür. 2021 yılında 1 bin varil/gün'lük ham petrol üretimi ile 117 ülke arasında 103. sıradadır.</p>
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	CE, EFTA, EITI, FAO, G-10, ICAO, ILO, IMF, ISO, OECD, Schengen Konvansiyonu, UN, UNCTAD, UNESCO, WHO, WTO,

2- İsviçre'nin Temel Ekonomik Göstergeler

Tablo 1- İsviçre'nin Temel Ekonomik Göstergeleri

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	739	799,8	807,42	834,6	878,42	914,53	963,36	1003,35
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	-2,5	4,2	2,2	0,8	1,8	1,2	1,8	1,2
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	85 870	92 249	92 434	94 835	99 072	102 376	107 040	110 653
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort., %)	-0,7	0,6	3,1	2,4	1,5	1,3	1	1
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ye Oranı (%)	2,9	9,4	6,2	6,4	7,4	7	7,4	7
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	3,2	3	2,2	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
Nüfus (milyon)	8,61	8,67	8,74	8,8	8,87	8,93	9	9,07
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ye Oranı (%)	43,3	42,1	40,3	39,1	37,5	36,1	34,6	33,2

Kaynak: IMF, Ekim 2022

İsviçre ekonomisi, dünyanın en gelişmiş serbest piyasa ekonomileri arasında yer almaktadır. 2021 Birleşmiş Milletler verilerine göre, İsviçre, denize kıyısı olmayan ülkeler arasında dünyadaki en zengin ülkedir.

Cari fiyatlara göre, 2022 yılı itibariyle 196 ülke arasında dünyanın 22. büyük ekonomisidir ve 2022 yılında cari fiyatlara göre, 807 milyar dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nin 2023 yılında 835 milyar dolar olması beklenmektedir.

2022 yılında sabit fiyatlara göre %2,2 oranında artması beklenen GSYİH'nin, 2023 yılında %0,8 oranında artacağı tahmin edilmektedir. (IMF-2022)

2022 yılında %3,1 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2023 yılında %2,4 olacağı tahmin edilmektedir.

İsviçre'nin dünyadaki en istikrarlı ve rekabetçi ekonomiler arasında yer almaktadır. Bu durum; siyasi istikrar ve tarafsızlık, iyi yapılandırılmış ve şeffaf hukuk sistemi, düşük vergileri ve güçlü İsviçre frangının etkisi ile sağlanmaktadır. Söz konusu koşullar dünyanın her yerinden yatırımcıları cezbetmektedir.

Cari fiyatlara göre İsviçre, 2022 yılında 92 434 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 4. sırada yer almaktadır.

2022 yılında %6,2 oranında fazla vereceği tahmin edilen cari işlemler dengesinin GSYİH'ya oranının, 2023 yılında da % 6,4 oranında fazla vermesi beklenmektedir.

2022 yılında %40 olacağı tahmin edilen devletin genel net borcunun GSYİH'ye oranının, 2023 yılında %39 olması beklenmektedir.

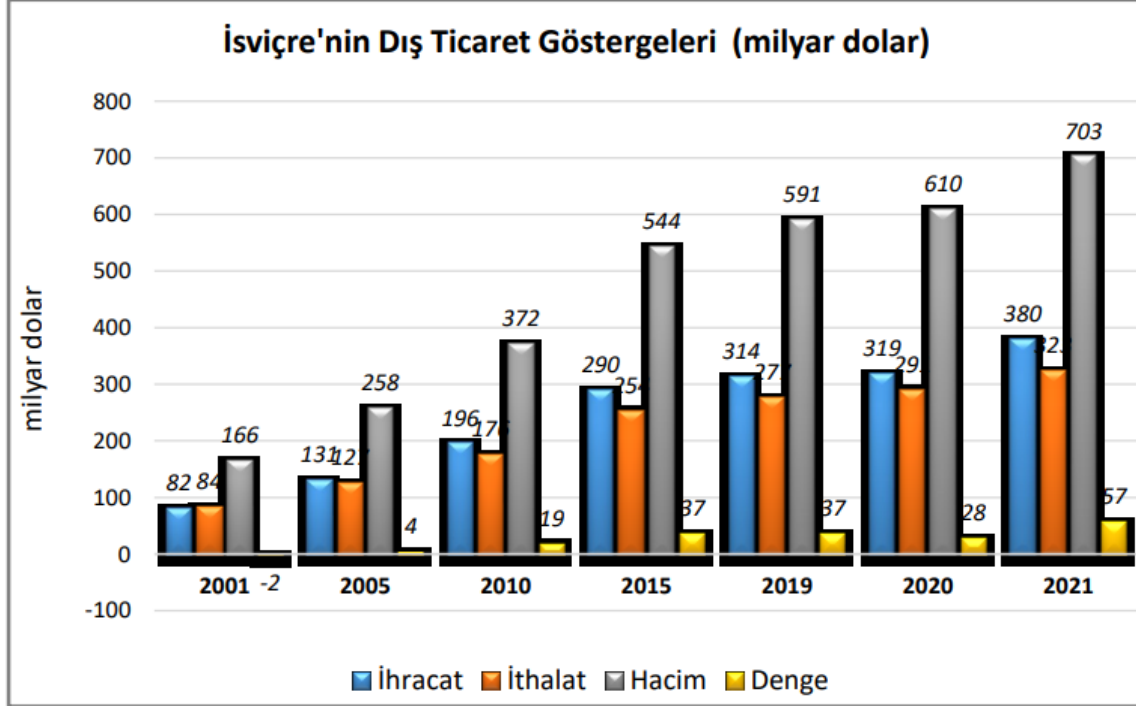
2020 yılı verilerine göre ülkenin GSYİH'si içinde tarım sektörünün payı %1, sanayinin payı %25 ve hizmetler sektörünün payı %74'dür.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler, İsviçre ekonomisinin temelini oluşturur. Bununla birlikte, burada bulunan çok sayıdaki çokuluslu şirket önemli ekonomik oyuncularındır.

İsviçre, Küresel rekabet gücü açısından dünyadaki 141 ülke arasında 5. sırada, İş yapma kolaylığı açısından 190 ülke arasında 36. Sırada, İş Yapma Kolaylığı açısından 191 ülke arasında 36. sırada, Ekonomik serbestlik endeksine göre İsviçre, dünyada 177 ülke arasında 2. sıradadır.

3- İsviçre'nin Dış Ticareti

Tablo 1- İsviçre'nin Dış Ticaret Göstergeleri (Milyar Dolar)

Kaynak: Trademaa Direct data. İsviçre

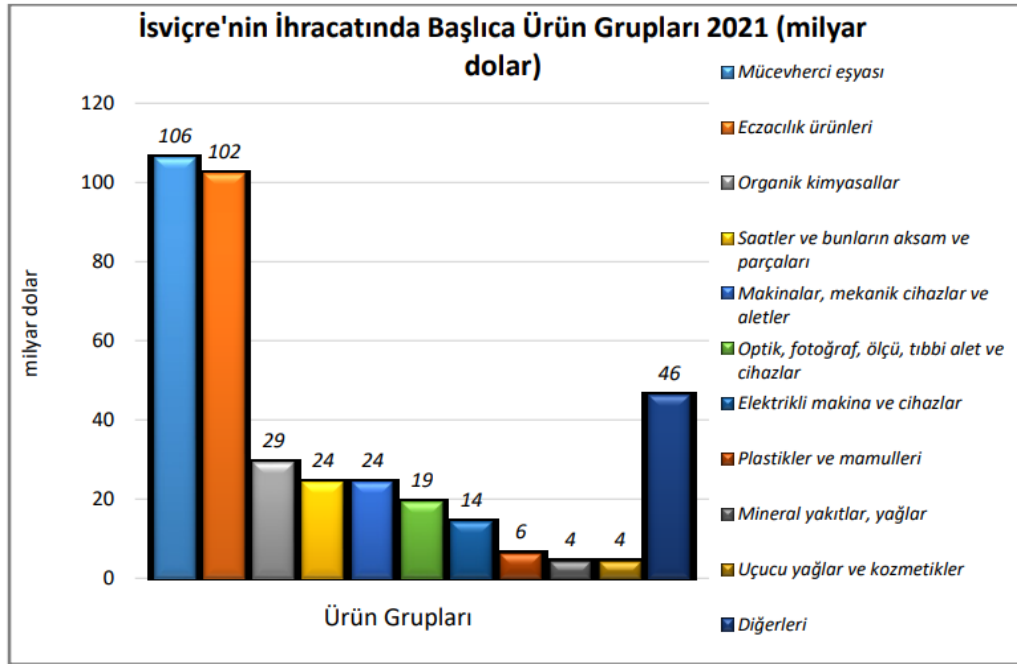
İsviçre, 2021 yılında dünya ihracatında 20. (%1,8 pay), dünya ithalatında 20. (%1,5 pay) sıradadır. 2020-2021 yılları arasında ülkenin ihracatında %19, ithalatında yıllık ortalama %11 artış kaydedilmiştir. 2021 yılında ülkenin ihracatı 380 Milyar dolara, ithalatı 323 Milyar dolara ulaşmıştır. Dış ticaretinde 2021 yılında 57 Milyar dolar fazla vermiş ve dış ticaret fazlası veren ülkeler arasında 14. sırada yer almıştır. Küresel rekabetçilik açısından dünyadaki 141 ülke arasında İsviçre 5. sıradadır.

Ülkenin dünyaya ihracatında önde gelen ürün grupları; ecza, mücevherat, ecza, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler; saatler ve bunların aksam ve parçaları, organik kimyasalla; optik, fotoğraf, ölçü tıbbi alet ve cihazlar; elektrikli makine ve cihazlar, plastikler ve mamulleri; uçucu yağlar ve kozmetikler, demir ve çelikten eşyadır. Yüksek teknoloji ihracatı 2020 yılında 29 milyar dolar olan İsviçre dünyada 20. sıradadır.

Ülkenin dünyadan ithalatında önde gelen ürün grupları; mücevherat, ecza, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler; motorlu kara taşıtları, elektrikli makina ve cihazla; organik kimyasallar, mineral yakıtlar ve yağlar: optik, fotoğraf, ölçü tıbbi alet ve cihazlar; plastikler ve mamulleri, mobilyalar aydınlatma cihazları ve prefabrik yapılarıdır.

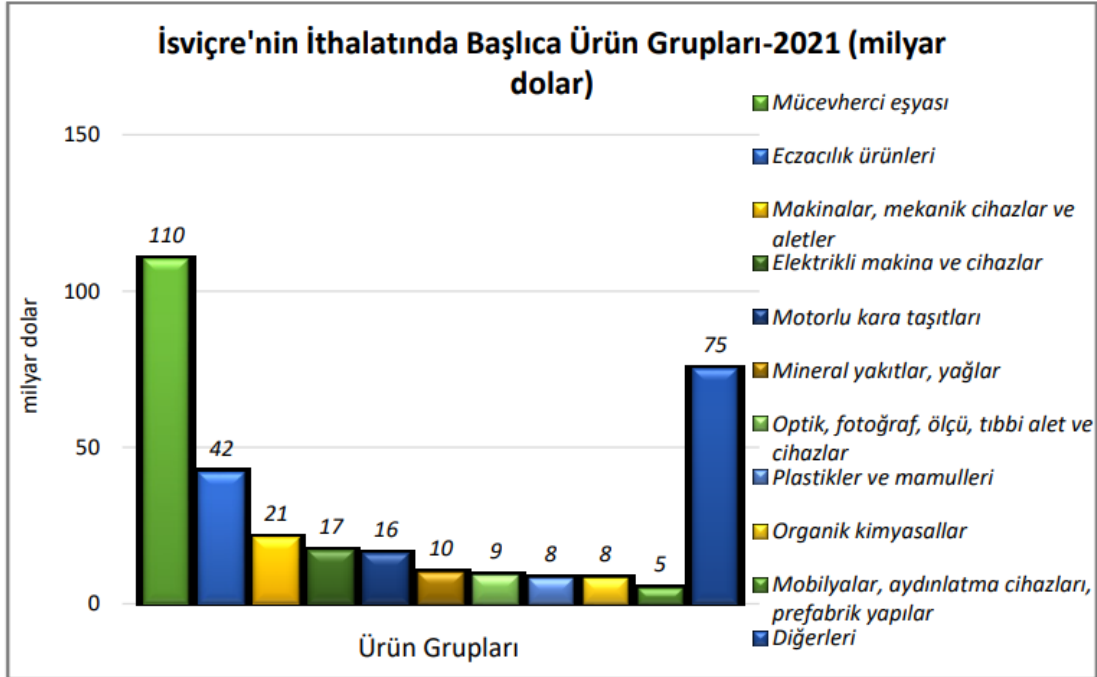
İsviçre, altın hariç ihracatının %48'ini, ithalatının ise %65'ini AB ülkeleri ile gerçekleştirmekte olup, doğal kaynaklarının yetersiz olması nedeniyle hammadde ve ara malı ihtiyacını ithal etmek suretiyle karşılamakta, buna mukabil katma değeri yüksek ürünler ihraç etmektedir.

Tablo 2- İsviçre'nin İhracatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyar Dolar)

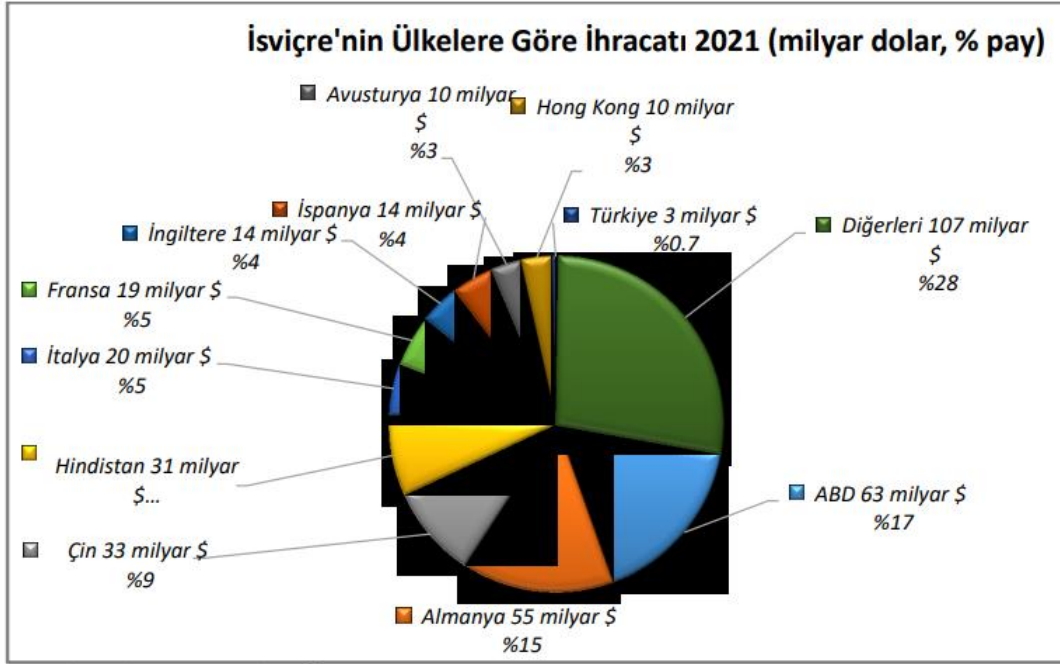
Kaynak: Trademap Direct data, İsviçre

Tablo 3- İsviçre'nin İthalatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyar Dolar)

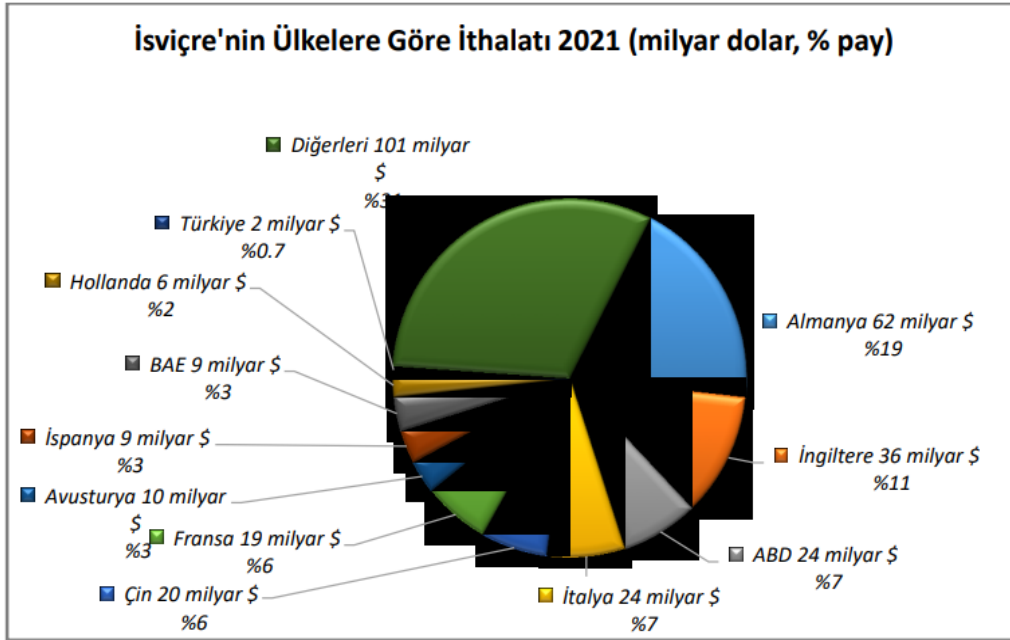
Kaynak: Trademap Direct data, İsviçre

Tablo 4- İsviçre'nin Ülkelere Göre İhracatı- 2021 (Milyar Dolar, %pay)

Kaynak: Trademap Direct data, İsviçre

Tablo 5- İsviçre'nin Ülkere Göre İthalatı- 2021 (Milyar Dolar, % pay)

Kaynak: Trademap Direct data, İsviçre

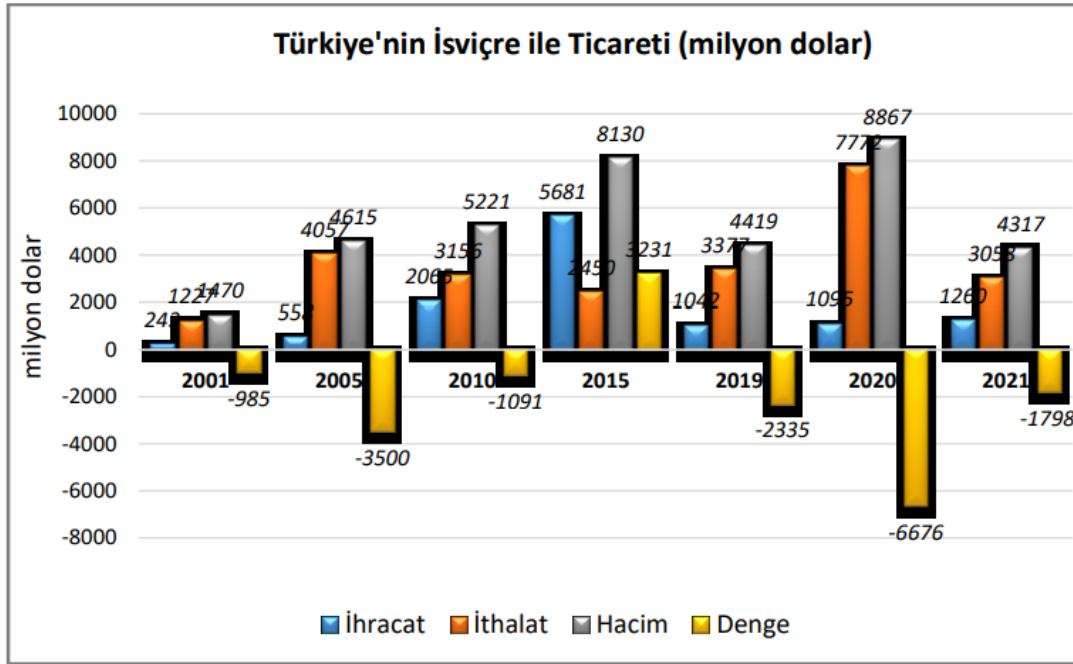
4- Türkiye ile İsviçre Arasındaki Ticari İlişkiler

Türkiye ile İsviçre arasında gerçekleşen ticaret hacmi son 10 yılda yıllık dönemde 4,4 ile 10,5 milyar dolar arasında değişiklik göstermiştir. Altın hariç mal ticaret hacmi (yıllık ortalama 2,5 Milyar \$) istikrarlı bir seyir izlemekle birlikte altın ihracatı/ithalatı yıllar içerisinde büyük dalgalanmalara neden olmaktadır. Dış ticaret dengemiz de benzer şekilde (+3,2) ile (-8,7) milyar dolar arasında değişmiştir.

2021 yılında ülkeye ihracatımız 1,26 Milyar dolardır ve bir önceki yıla göre %15 artış kaydedilmiştir. Ülkenin toplam ihracatımızdaki payı %0,6 olup 41. sıradaki pazarımızdır.

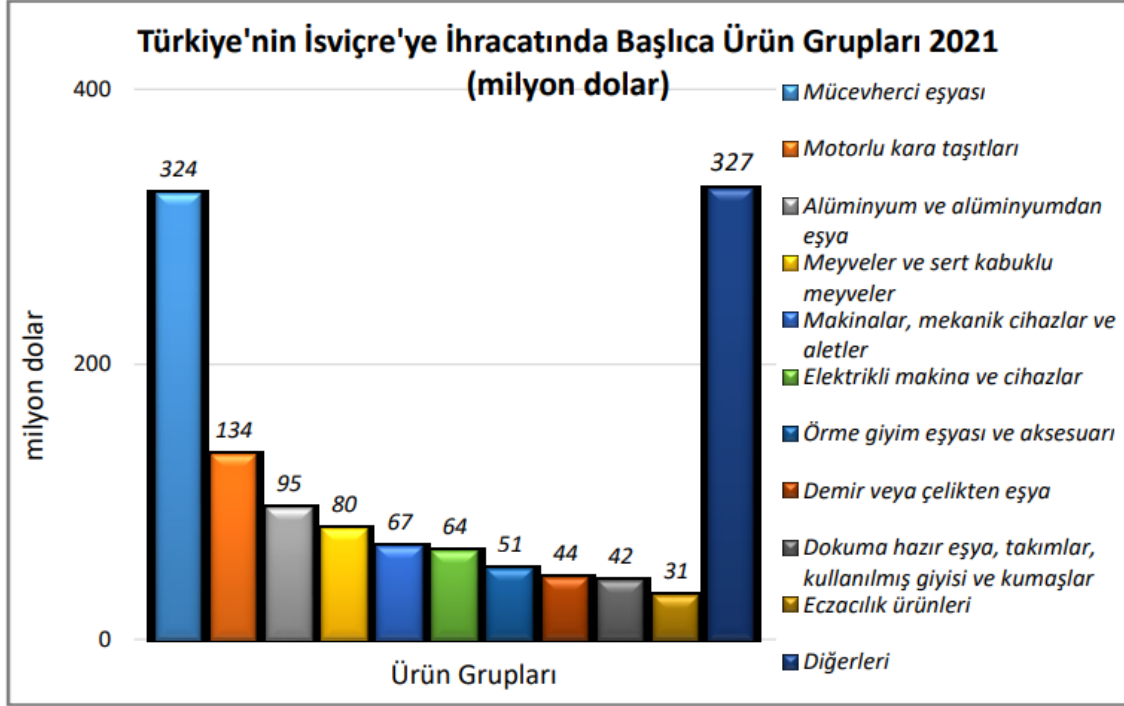
2021 yılında ülkeden ithalatımız 3,06 Milyar dolardır ve bir önceki yıla göre % - 61 değişim kaydedilmiş olup toplam ithalatımızdan aldığı %1,1 pay ile 20. sıradaki tedarikçimiz olmuş ikili ticarete 1.798 Milyon dolar dış ticaret açığı verilmiştir.

Tablo 1- Türkiye' nin İsviçre ile Ticareti (Milyon Dolar)

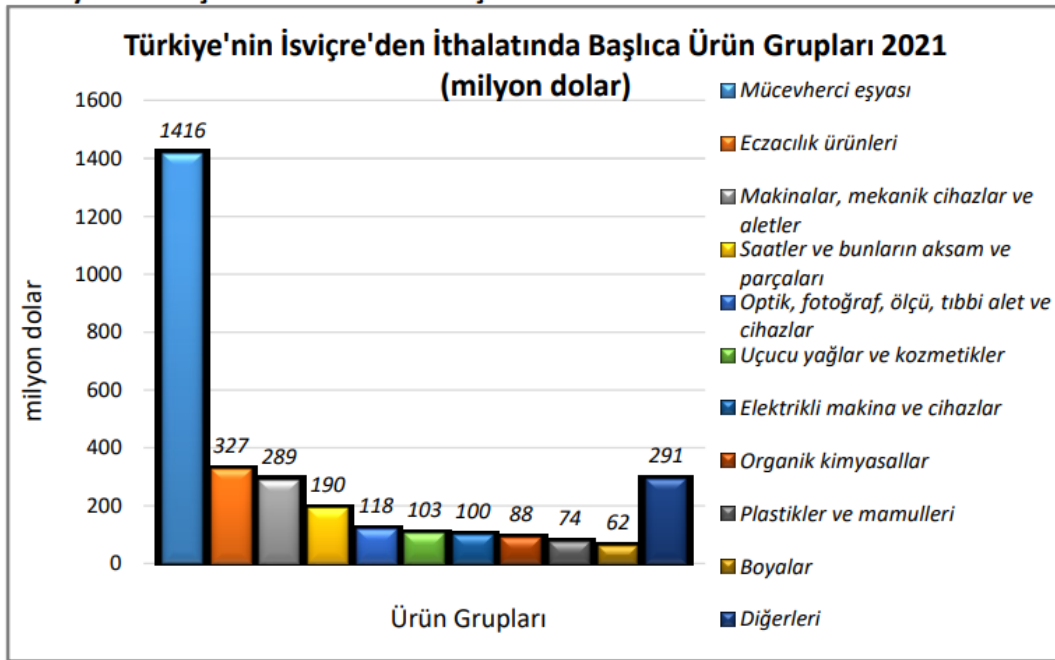
Kaynak: Trademap Direct data- Türkiye

Tablo 2- Türkiye'nin İsviçre'ye İhracatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyon Dolar)

Kaynak: Trademap

Tablo 3- Türkiye'nin İsviçre'den İthalatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyon Dolar)

Kaynak: Trademap Direct data- Türkiye

5- İsviçre'nin Doğrudan Yabancı Yatırımları

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

İsviçre, ekonomik ve siyasi istikrarı, şeffaf ve adil hukuk sistemi, güvenilir ve kapsamlı altyapısı ve verimli sermaye piyasaları nedeniyle yabancı yatırımcılar için cazip bir ülkedir. Söz konusu özelliklerine rağmen, İsviçre'ye DYY akışlarında, ülkenin uluslararası ticaret dinamiklerine ve uluslararası siyasetteki istikrarsızlıklara büyük ölçüde maruz kalması nedeniyle dalgalanma gözlenmektedir.

İsviçre kantonları, şirketleri kendi bölgelerinde yatırım yapmaya çekmek için çok sayıda vergi teşviki sunmaktadır. Bazı kantonlar, yeni yatırım yapacak firmalara on yıla kadar vergi muafiyeti sağlamaktadır.

Ülkeye yatırımcılar açısından cazip hale getiren bir diğer öge ise; İsviçre hükümetin küresel olarak yaygınlaşan kripto paraya öncülük etmesi ve bunun ülkenin yeni girişimlere açık olduğunun bir göstergesi olarak algılanmasıdır.

Sanayi sektöründeki yabancı yatırımların büyük bölümünü kimya ve plastik sektöründe gerçekleştirmiştir. Bu durum mevcut İsviçre şirketlerinin yabancılara satılması ile gerçekleşmiştir. Hizmet sektörü ise finans ve holding şirketlerinin geri çekilmesi nedeniyle bir yatırım kaybına uğramıştır.

DYY stokunun çoğunluğunu sektörler finans ve holdingler (%60'a yakın), ticaret, kimya ve plastik endüstrileridir.

İsviçre'de yabancı yatırımı düzenleyen başlıca yasalar, İsviçre Borçlar Kanunu, Lex Friedrich/Koller, Menkul Kıymetler Yasası ve Kartel Yasasıdır. Yabancı yatırımda sektör veya coğrafi ayırım yapılmamaktadır. Ülke, Dünya Bankası'nın 2020 İş Yapma Raporunda, bir önceki yıla göre iki sıra yükselerek 190 ülke arasında 36. sırada yer almıştır.

Tablo 1- Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	- 257 340,00	9 312,20	77 070,00	89 640,00	74 050,00	76 620,00	83 230,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	-34,82	1,16	9,80	11,20	9,10	9,10	9,70
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	1 960 200,00	1 914 700,00	1 992 000,00	2 081 000,00	2 155 000,00	2 232 000,00	2 315 000,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	133 260,00	668,20	- 58 420,00	- 53 050,00	- 50 870,00	- 49 120,00	- 47 600,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	2 200 400,00	2 130 200,00	2 189 000,00	2 242 000,00	2 293 000,00	2 342 000,00	2 389 000,00

Kaynak: EIU